A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2015. július 16.*

„Verseny — EUMSZ 102. cikk — Valamely szabványhoz nélkülözhetetlen olyan szabadalom jogosultjának minősülő vállalkozás, amelynek kapcsán e vállalkozás a szabványosító szervezet előtt kötelezettséget vállalt arra, hogy harmadik személyeknek tisztességes, ésszerű és hátrányosmegkülönböztetés-mentes, »FRAND« (»fair, reasonable and non-discriminatory«) feltételek mellett ad hasznosítási engedélyt — Erőfölénnyel való visszaélés — Szabadalombitorlási keresetek — Abbahagyásra kötelezés iránti kereset — A termékek visszavonása iránti kereset — Az elszámolásra vonatkozó adatok szolgáltatása iránti kereset — Kártérítés iránti kereset — A szabványhoz nélkülözhetetlen szabadalom jogosultjának kötelezettségei”

A C-170/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Landgericht Düsseldorf (Németország) a Bírósághoz 2013. április 5-én érkezett, 2013. március 21-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Huawei Technologies Co. Ltd**

és

a **ZTE Corp**.,

a **ZTE Deutschland GmbH** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: T. von Danwitz tanácselnök, C. Vajda, A. Rosas, Juhász E. és D. Šváby (előadó) bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2014. szeptember 11-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Huawei Technologies Co. Ltd képviseletében C. Harmsen, S. Barthelmess és J. Witting Rechtsanwälte, D. Geradin avocat, valamint M. Dolmans advocaat,

– a ZTE Corp. és ZTE Deutschland GmbH képviseletében M. Fähndrich Rechtsanwalt,

* Az eljárás nyelve: német.

– a holland kormány képviseletében M. Bulterman, C. Schillemans és B. Koopman, meghatalmazotti minőségben,

– a portugál kormány képviseletében L. Inez Fernandes és S. Oliveira Pais, meghatalmazotti minőségben,

– a finn kormány képviseletében J. Heliskoski, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében F. W. Bulst, A. Dawes és F. Ronkes Agerbeek, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2014. november 20-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 102. cikk értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Huawei Technologies Co. Ltd (a továbbiakban: Huawei Technologies), valamint a ZTE Corp. és a ZTE Deutschland GmbH (a továbbiakban: ZTE) között egy szabványosító szervezet által kidolgozott szabványhoz nélkülözhetetlen szabadalom (a továbbiakban: SZNSZ) állítólagos bitorlása tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

3 Az 1973. október 5-én Münchenben aláírt és 1977. október 7-én hatályba lépő, az európai szabadalmak megadásáról szóló egyezménynek (kihirdette: a 2002. évi L. törvény, amelyet hatályon kívül helyezett az egyezmény felülvizsgált szövegét kihirdető 2007. évi CXXX. törvény) az alapjogvita tényállása megvalósulásának idején hatályos változata (a továbbiakban: ESZE) – mint azt az 1. cikke kimondja – „a Szerződő Államoknak a találmányi szabadalmak megadására vonatkozó közös jogrendj[ét]” hozza létre.

4 A megadásra vonatkozó közös szabályokon kívül, az európai szabadalom továbbra is azon Szerződő Állam nemzeti szabályozásának hatálya alá tartozik, amelyre kiterjedően azt megadták. E tekintetben az ESZE 2. cikkének (2) bekezdése így rendelkezik:

„Az európai szabadalom mindegyik Szerződő Államban, amelyre kiterjedően azt megadták, ugyanazzal a hatállyal rendelkezik, és ugyanolyan feltételek alá esik, mint az ebben az államban megadott nemzeti szabadalom […]”.

5 Az európai szabadalom jogosultjának jogait illetően az említett egyezmény 64. cikkének (1) és (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az európai szabadalom alapján a szabadalom jogosultja […] a megadásról szóló értesítés meghirdetésének napjától kezdve mindegyik Szerződő Államban, amelyre kiterjedő hatállyal a szabadalmat megadták, ugyanolyan jogokkal rendelkezik, mint amelyek az érintett államban nemzeti úton megadott szabadalomból erednének.

[...]

Az európai szabadalom bitorlása esetén a nemzeti jog szerint kell eljárni.”

Az uniós jog

6 A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 157., 45. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 2. kötet, 32. o.) (10), (12) és (32) preambulumbekezdésének szövege a következő:

„(10) Ezen irányelv célja a jogszabályok egymáshoz való közelítése egy magas, egyenértékű és egységes védelmi szint belső piacon belüli biztosítása érdekében.

[...]

(12) Ez az irányelv nem érintheti a versenyre vonatkozó rendelkezések, így különösen a Szerződés 81. és 82. cikkének alkalmazását. Az ebben az irányelvben foglalt intézkedéseket nem lehet úgy alkalmazni, hogy az a versenyt a Szerződéssel ellentétesen, indokolatlanul korlátozza.

[...]

(32) Ez az irányelv tiszteletben tartja azokat az alapvető jogokat és alapelveket, amelyeket különösen az Európai Unió alapjogi chartája [(a továbbiakban: Charta)] elismer. Ez az irányelv különös tekintettel biztosítja a szellemi tulajdon teljes mértékű tiszteletben tartását a Charta 17. cikke (2) bekezdésének megfelelően[.]”

7 Az említett irányelv „Ideiglenes és óvintézkedések” című 9. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„A tagállamok biztosítják, hogy a bíróságok a felperes kérelmére:

a) ideiglenes intézkedést rendelhessenek el a feltételezett jogsértő ellen a szellemi tulajdonjogot fenyegető sérelem megakadályozására [...]

[...]”

8 Ugyanezen irányelv „Kiegészítő intézkedések” című 10. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„A jogsértésből fakadóan a jogosultat megillető bármely kártérítési igény sérelme nélkül, és bárminemű kártérítés nélkül a tagállamok biztosítják, hogy az illetékes bíróságok a felperes kérelmére elrendelhessék megfelelő intézkedések meghozatalát azon áruk tekintetében, amelyekről megállapították, hogy szellemi tulajdonjogot sértenek, és megfelelő esetben azon anyagok és eszközök tekintetében, amelyeket elsősorban ezen áruk előállítása során használtak. Ezen intézkedések közé tartoznak:

a) a kereskedelmi csatornákból való visszavonás;

b) a kereskedelmi csatornákból való végleges kivonás, vagy

c) a megsemmisítés.”

A német jog

9 A polgári törvénykönyv (Bürgerliches Gesetzbuch) „Jóhiszemű teljesítés” című 242. §-a akként rendelkezik, hogy a kötelezett a szolgáltatást a jóhiszeműség követelményének megfelelően köteles nyújtani, az ügyletek során elfogadott szokásokra tekintettel.

10 A szabadalmakról szóló, legutóbb a 2011. november 24-i törvény (BGBl. 2011. I., 2302. o.) 13. §-ával módosított törvény (Patentgesetz, BGBl. 1981. I., 1. o.) 139. §-ának (1) bekezdése így rendelkezik:

„A sértett fél a jogsértés megismétlődésének kockázata esetén abbahagyásra kötelezés iránti keresetet indíthat bármely olyan személy ellen, aki a szabadalom tárgyát képező találmányt a 9–13. § megsértésével hasznosítja. E jog akkor is megilleti a sértett felet, ha a jogsértés első alkalommal történő elkövetésének kockázata áll fenn.”

11 A versenykorlátozások tilalmáról szóló, 2013. június 26-i törvény (Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen, BGBl. 2013. I., 1750. o.) 19. és 20. §-a tiltja a piaci erőfölénnyel való, egy vagy több vállalkozás általi visszaélést.

Az ETSI szabályai

12 Az Európai Távközlési Szabványügyi Intézet (European Telecommunication Standards Institute, a továbbiakban: ETSI) olyan szervezet, amelynek célja „Az ETSI szellemi tulajdonra vonatkozó politikája” („ETSI Intellectual Property Rights Policy”) címet viselő eljárási szabályzata (ETSI Rules of Procedure) 6. mellékletének 3.1 pontja szerint olyan szabványok létrehozása, amelyek igazodnak az európai távközlési szektor műszaki céljaihoz, valamint az ETSI, annak tagjai, és azon harmadik személyek tekintetében, akik az ETSI szabványait alkalmazzák, annak a kockázatnak a csökkentése, hogy a szabványok előkészítését, elfogadását és alkalmazását megvalósító beruházások elvesszenek amiatt, hogy nem áll rendelkezésre az említett szabványok alkalmazása szempontjából nélkülözhetetlen szellemi tulajdon. Ennek érdekében e melléklet arra törekszik, hogy egyensúlyt teremtsen a távközlés területén a közhasználati célok érdekében történő szabványosítási igények és a szellemi tulajdonjog jogosultjainak jogai között.

13 Az említett melléklet 3.2 pontja szerint az említett jogosultaknak megfelelő és méltányos díjazást kell kapniuk a szellemi tulajdonuk felhasználása esetén.

14 Ugyanezen melléklet 4.1 pontja értelmében az ETSI valamennyi tagja, különösen olyan szabvány kidolgozásának folyamata során, amelynek fejlesztésében részt vesz, meghozza a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az ETSI-t a lehető leghamarabb tájékoztassa a szabványhoz nélkülözhetetlen szellemi tulajdonjogairól.

15 Az ETSI eljárási szabályzata 6. mellékletének 6.1 pontja akként rendelkezik, hogy amikor az ETSI egy szabványhoz nélkülözhetetlen szellemi tulajdonjogról kap tájékoztatást, a főigazgatója haladéktalanul felhívja az említett jog jogosultját, hogy három hónapon belül visszavonhatatlan kötelezettséget vállaljon arra, hogy kész tisztességes, ésszerű és hátrányosmegkülönböztetés-mentes, „FRAND” („fair, reasonable and non-discriminatory”) feltételek mellett engedélyezni a hasznosítást az említett szellemi tulajdonjogra vonatkozóan.

16 Az említett melléklet 6.3 pontja alapján mindaddig, amíg ilyen kötelezettséget nem vállalnak, az ETSI mérlegeli, hogy a szabvány érintett részeivel kapcsolatos munkát fel kell-e függeszteni.

17 Ugyanezen melléklet 8.1 pontja akként rendelkezik, hogy ha a szellemi tulajdonjog jogosultja e kötelezettségvállalást elutasítja, az ETSI megvizsgálja, hogy van-e alternatív technológia, és amennyiben nincs, a szóban forgó szabvány elfogadásával kapcsolatos munkát leállítja.

18 Az ETSI eljárási szabályzata 6. mellékletének 14. pontja szerint az e mellékletben foglalt rendelkezéseknek az ETSI valamely tagja általi megsértése a tagnak az ETSI-vel szemben fennálló kötelezettségei megsértését jelenti.

19 Az említett melléklet 15.6 pontja szerint valamely szellemi tulajdonjog különösen akkor minősül nélkülözhetetlennek, ha műszaki okok miatt nem lehetséges a szabványnak megfelelő termékeket előállítani az említett szellemi tulajdon megsértése nélkül (a továbbiakban: nélkülözhetetlen szabvány).

20 Ugyanakkor az ETSI nem ellenőrzi sem az érvényességét, sem pedig a nélkülözhetetlen jellegét annak a szellemi tulajdonjognak, amelynek a felhasználása szükségességéről valamely tagja tájékoztatta. Hasonlóképp, ugyanezen melléklet nem határozza meg a „FRAND-feltételek melletti hasznosítási engedély” fogalmát.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

21 A Huawei Technologies a távközlési ágazatban működő világméretű cég, amely többek között az EP 2 090 050 B 1 számon lajstromozott, „A közvetítési rendszer szinkronizáló jelének felépítési eljárása és kivitelezése” című azon európai szabadalom jogosultja, amelyet az ESZE egyik szerződő állama, a Németországi Szövetségi Köztársaság adott meg (a továbbiakban: EP 2 090 050 B 1 szabadalom).

22 E szabadalmat a Huawei Technologies 2009. március 4-én a *Long Term Evolution* szabványhoz nélkülözhetetlen szabadalomként jelentette be az ETSI-nek. Ez alkalommal kötelezettséget vállalt arra, hogy harmadik személyeknek FRAND-feltételek mellett ad hasznosítási engedélyeket.

23 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban megállapítja, hogy az említett szabadalom nélkülözhetetlen e szabványhoz, ami azt jelenti, hogy minden olyan személy, aki az említett szabványt alkalmazza, szükségszerűen igénybe veszi e szabadalmat.

24 2010 novembere és 2011 márciusának vége között a Huawei Technologies és a ZTE Corp. – a távközlési ágazatban működő és az említett szabványhoz kapcsolódó szoftverrel felszerelt termékeket Németországban forgalmazó világméretű csoporthoz tartozó társaság – tárgyalásokat kezdeményezett többek között az EP 2 090 050 B 1 szabadalom bitorlására, valamint e termékeket illetően egy licenciaszerződés FRAND-feltételek mellett történő megkötésének lehetőségére vonatkozóan.

25 A Huawei Technologies megjelölte azt az összeget, amelyet hasznosítási díj címén ésszerűnek ítélt. A ZTE Corp. a maga részéről keresztengedélyezésre törekedett. Ugyanakkor a licenciaszerződés megkötésére vonatkozó semmilyen konkrét ajánlatot nem tettek.

26 Mindemellett a ZTE a *Long Term Evolution* szabvány alapján működő termékeket forgalmaz, hasznosítva ezáltal az EP 2 090 050 B 1 szabadalmat, anélkül hogy hasznosítási díjat fizetne a Huawei Technologies részére, vagy teljes körűen elszámolna annak a már megtörtént hasznosítási cselekményekkel.

27 A Huawei Technologies 2011. április 28-án az ESZE 64. cikke és a szabadalmakról szóló, legutóbb a 2011. november 24-i törvény 13. §-ával módosított törvény 139. és azt követő §-ai alapján szabadalombitorlási keresetet indított a ZTE ellen a kérdést előterjesztő bíróság előtt annak érdekében, hogy a szabadalombitorlás abbahagyását, az elszámolásra vonatkozó adatok szolgáltatását, a termékek visszavonását, valamint kártérítés fizetését követelje.

28 E bíróság megítélése szerint az alapjogvita kimenetele attól függ, hogy a Huawei Technologies által indított kereset az ő részéről erőfölénnyel való visszaélésnek minősül-e. Így e bíróság megállapítja, hogy az abbahagyásra kötelezés iránti kereset elutasítását meg lehetne indokolni a hasznosítás engedélyezésének kötelező jellegével, különösen az EUMSZ 102. cikk alapján, amennyiben megállapítható, hogy a keresete révén a Huawei Technologies visszaél az erőfölényével, amelynek fennállása e bíróság szerint vitathatatlan.

29 Ugyanezen bíróság szerint azonban különböző megközelítéseket lehet alkalmazni annak meghatározása érdekében, hogy egy SZNSZ jogosultja mettől kezdve sérti meg az EUMSZ 102. cikket azáltal, hogy abbahagyásra kötelezés iránti keresetet indít.

30 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy az EUMSZ 102. cikk, továbbá a versenykorlátozások tilalmáról szóló, 2013. június 26-i törvény 20. §-ának (1) bekezdése, valamint a polgári törvénykönyv 242. §-a alapján a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) a 2009. május 6-i Orange Book ítéletében (KZR 39/06) megállapította, hogy a szabadalom azon jogosultja, aki a szabadalombitorlás abbahagyására kötelezés iránti igényét érvényesíti, miközben az alperes e szabadalom tekintetében hasznosítási engedélyre tarthat igényt, csak bizonyos feltételek fennállása esetén él vissza erőfölényével.

31 Egyrészt az alperesnek feltétel nélkül kellett a felperes részére felajánlania a licenciaszerződés megkötését, amely nem korlátozódhat kizárólag a szabadalombitorlás eseteire, az alperesnek magára nézve kötelezőnek kell tekintenie az ajánlatát, a felperesnek azt el kell fogadnia, amennyiben az elutasítása azzal a következménnyel járna, hogy az alperest méltánytalanul akadályozza, vagy sérti a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét.

32 Másrészt, amikor az alperes a szabadalom tárgyát az ajánlatnak a felperes által történő elfogadását megelőzően hasznosítja, tiszteletben kell tartania azokat a kötelezettségeket, amelyek a szabadalom hasznosítása érdekében a jövőbeli licenciaszerződés alapján rá hárulnak, vagyis a hasznosítási cselekményekről el kell számolnia, az ebből eredő összegeket pedig meg kell fizetnie.

33 Tekintettel arra, hogy a ZTE szerződési ajánlatai nem tekinthetők „feltétel nélkülieknek”, mivel azok csak a szabadalombitorlás tárgyát képező termékekre vonatkoznak, továbbá hogy a ZTE sem a Huawei Technologies által megállapított hasznosítási díj összegét nem fizette meg ez utóbbinak, sem pedig a már megtörtént hasznosítási cselekményekről nem számolt el neki teljes körűen, a kérdést előterjesztő bíróság megítélése szerint ki van zárva, hogy a ZTE megalapozottan hivatkozhasson a hasznosítás engedélyezésének kötelező jellegére, következésképpen pedig e bíróságnak helyt kellene adnia a Huawei Technologies abbahagyásra kötelezés iránti keresetének.

34 Ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a Samsung által a mobiltelefonok piacát érintően indított szabadalombitorlási keresetekre vonatkozóan e társasághoz címzett kifogásközléssel kapcsolatos, 2012. december 21-i IP/12/1448 és MEMO/12/1021 sajtóközleményekben az Európai Bizottság, úgy tűnik, azt az álláspontot képviseli, hogy az abbahagyásra kötelezés iránti kereset megindítása az EUMSZ 102. cikk alapján jogellenes, amennyiben e kereset valamely SZNSZ-re vonatkozik, ezen SZNSZ jogosultja pedig jelezte valamely szabványosító szervezetnek, hogy kész FRAND-feltételek mellett hasznosítási engedélyt adni, a szabadalombitorló pedig maga is hajlandó az ilyen engedéllyel kapcsolatos tárgyalásra. Így nincs jelentősége annak, hogy az érintett feleknek nem sikerül megállapodniuk a licenciaszerződés bizonyos kikötéseiről, sem pedig – különösen – a fizetendő hasznosítási díj összegéről.

35 Ha viszont a kérdést előterjesztő bíróságnak csak a fenti kritériumokat kell alkalmaznia, akkor a Huawei Technologies abbahagyásra kötelezés iránti keresetét az EUMSZ 102. cikk értelmében visszaélésszerűként el kell utasítania, mivel nem vitatott, hogy az alapeljárásban részt vevő felek hajlandók voltak tárgyalni.

36 A kérdést előterjesztő bíróság megítélése szerint az alapügyben az a körülmény, hogy a szabadalombitorló hajlandó volt tárgyalni, az EP 2 090 050 B 1 szabadalom jogosultja pedig hajlandó volt harmadik személyeknek hasznosítási engedélyeket adni, nem elegendő az erőfölénnyel való visszaélés megállapításához.

37 Az SZNSZ jogosultja által tanúsított magatartás visszaélésszerű jellegének mérlegelése érdekében e bíróság szerint megfelelő és méltányos egyensúlyt kell teremteni azon felek valamennyi jogos érdeke között, akiknek egyenlő tárgyalási pozíciót kell biztosítani.

38 Ebben az értelemben a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az SZNSZ jogosultjának, valamint a szabadalombitorlónak a helyzete nem teheti lehetővé számukra sem azt, hogy az előbbi esetében túlzottan magas hasznosítási díjakat (*hold-up* helyzet), sem pedig azt, hogy az utóbbi esetében túlzottan alacsony hasznosítási díjakat (*reverse hold-up* helyzet) kössenek ki. Ezen okból – viszont az ugyanazon termék licenciajogosultjai és szabadalombitorlói közötti egyenlő bánásmóddal kapcsolatos megfontolások alapján is – az SZNSZ jogosultját meg kell, hogy illesse az abbahagyásra kötelezés iránti kereset megindításához való jog. A jogszabály által biztosított jog gyakorlása ugyanis önmagában nem minősülhet erőfölénnyel való visszaélésnek, aminek a fennállásához egyéb feltételeknek is teljesülniük kell. Mindamellett a szabadalombitorló „tárgyalásra készen állása” fogalmának az ilyen visszaélés kritériumaként való alapulvétele nem lehet kielégítő, mivel e fogalomnak számos értelmezése lehetséges, és túl nagy szabadságot biztosítana a szabadalombitorlónak. Mindazonáltal, ha az ilyen fogalmat relevánsnak kellene elfogadni, meg kellene állapítani bizonyos minőségi és időbeli követelményeket, amelyek a hasznosítást kérelmező szándékainak tisztességességét hivatottak biztosítani. Így meg kellene követelni, hogy az érintett szabadalom hasznosítását megelőzően a hasznosítás iránt olyan „feltétel nélküli”, pontos és elfogadható kérelmet terjesszenek elő, amely tartalmazza a licenciaszerződésekben általában véve szereplő valamennyi rendelkezést. Ami konkrétabban az olyan gazdasági szereplők által előterjesztett hasznosítás iránti kérelmeket illeti, akik már bevezették a piacra az SZNSZ-t hasznosító termékeket, e gazdasági szereplőknek azonnal teljesíteniük kell az ezen SZNSZ hasznosításáról való elszámolásból és az ebből következő hasznosítási díj megfizetéséből álló kötelezettségeiket. Másfelől a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a szabadalombitorlónak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy első lépésben biztosítékot adjon ahelyett, hogy a vizsgált SZNSZ jogosultjának közvetlenül megfizesse a hasznosítási díjat. Hasonlóképp, rendelkezni kell a hasznosítást kérelmező azon lehetőségéről, hogy e jogosultnak hagyja tisztességesen meghatározni a hasznosítási díj összegét.

39 E körülmények között a Landgericht Düsseldorf felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Egy [SZNSZ] jogosultja, aki egy szabványosító szervezet felé készségét fejezte ki arra, hogy harmadik személyek számára [FRAND-feltételek] mellett engedélyezni fogja [a szabadalom] hasznosítását, visszaél-e piaci erőfölényével akkor, amikor a szabadalombitorlóval szemben bíróság előtt érvényesíti abbahagyásra kötelezés iránti igényét, annak ellenére, hogy a szabadalombitorló úgy nyilatkozott, hogy kész tárgyalni ilyen hasznosítási engedélyről,

vagy

csak akkor állapítható meg a piaci erőfölénnyel való visszaélés, ha a szabadalombitorló a licenciaszerződés megkötésére irányuló olyan elfogadható, feltétel nélküli ajánlatot terjesztett [a szabadalom] jogosultja elé, amelyet a jogosult nem utasíthat el anélkül, hogy ne akadályozná méltánytalanul a szabadalombitorlót, vagy ne sértené a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, és a szabadalombitorló a megadni kért engedély körébe eső, már elvégzett, hasznosításra irányuló cselekmények tekintetében előre teljesíti szerződéses kötelezettségeit?

2) Amennyiben már a szabadalombitorló tárgyalókészsége következtében megállapítható a piaci erőfölénnyel visszaélés:

Az EUMSZ 102. cikk állít-e különös minőségi és/vagy időbeli követelményeket a tárgyalókészséggel szemben? Megállapítható-e ez különösen akkor, ha a szabadalombitorló csupán általános módon (szóban) nyilatkozik arról, hogy kész tárgyalni, vagy a szabadalombitorlónak már tárgyalásokat kell folytatnia, megnevezve például azokat a konkrét feltételeket, amelyek mellett kész megkötni a licenciaszerződést?

3) Amennyiben a piaci erőfölénnyel visszaélés feltétele a licenciaszerződés megkötésére irányuló elfogadható, feltétel nélküli ajánlat előterjesztése:

Az EUMSZ 102. cikk állít-e különös minőségi és/vagy időbeli követelményeket ezen ajánlattal szemben? Tartalmaznia kell az ajánlatnak valamennyi olyan rendelkezést, amelyet általában véve tartalmaznak a szóban forgó műszaki területre vonatkozó licenciaszerződések? Az ajánlatot lehet-e különösen azzal a feltétellel tenni, hogy a [fent említett szabadalmat] ténylegesen használják és/vagy az jogilag érvényesnek bizonyul?

4) Amennyiben a piaci erőfölénnyel visszaélés feltétele az, hogy a szabadalombitorló teljesítse a megadni kért engedélyből fakadó kötelezettségeit:

Az EUMSZ 102. cikk állít-e különös követelményeket ezzel a teljesítésre irányuló cselekménnyel szemben? Nevezetesen köteles-e a szabadalombitorló arra, hogy elszámoljon a korábbi hasznosítási cselekményekkel, és/vagy hasznosítási díjat fizessen? Adott esetben biztosíték nyújtásával is teljesíthető-e a hasznosítási díjak megfizetésére irányuló kötelezettség?

5) A szabadalombitorlásból fakadó egyéb (elszámolási, visszavonási, kártérítési) igények bíróság előtti érvényesítésére is vonatkoznak-e azok a feltételek, amelyek mellett megállapítható [az SZNSZ] jogosultja általi piaci erőfölénnyel való visszaélés?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

40 Elöljáróban meg kell állapítani, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem olyan szabadalombitorlási jogvita kereteibe illeszkedik, amelyben a távközlési ágazat két olyan gazdasági szereplője áll szemben egymással, amelyek az ETSI keretében kidolgozott, több mint 4700 SZNSZ-ből álló *Long Term Evolution* szabványhoz nélkülözhetetlen számos olyan szabadalom jogosultjai, amelyek tekintetében e gazdasági szereplők kötelezettséget vállaltak arra, hogy harmadik személyeknek FRAND-feltételek mellett adnak hasznosítási engedélyeket.

41 E jogvita keretében a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy az EUMSZ 102. cikk értelmében vett „erőfölénnyel való visszaélésnek” kell-e minősíteni, következésképpen pedig el kell-e utasítani a szabadalombitorlás abbahagyására, az elszámolásra vonatkozó adatok szolgáltatására, a szóban forgó termékek visszavonására, valamint kártérítés fizetésére kötelezés iránti azon keresetet, amelyet valamely SZNSZ jogosultja – a jelen esetben a Huawei Technologies – indított ezen SZNSZ állítólagos bitorlója, a ZTE ellen, amely licenciaszerződés megkötését kérte.

42 A kérdést előterjesztő bíróságnak történő válaszadás és a valamely SZNSZ jogosultja által olyan szabadalombitoroló ellen indított szabadalombitorlási kereset jogszerűségének mérlegelése érdekében, amellyel nem sikerült licenciamegállapodást kötni, egyensúlyt kell teremteni egyrészt azon szabad verseny megóvása között, amelynek címén az elsődleges jog, különösen az EUMSZ 102. cikk tiltja az erőfölénnyel való visszaélést, másrészt pedig az e jogosultat megillető, a Charta 17. cikkének (2) bekezdésében biztosított szellemi tulajdonjogok és a Charta 47. cikkében biztosított hatékony bírói jogvédelemhez való jog szükséges védelme között.

43 Mint azt a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban megállapítja, az erőfölényes helyzet fennállását az alapeljárásban részt vevő felek nem vitatták előtte. Mivel a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdések kizárólag a visszaélés fennállására vonatkoznak, az elemzést ez utóbbi kritériumra kell korlátozni.

Az első, második, harmadik és negyedik kérdésről, valamint az ötödik kérdésről annyiban, amennyiben ez utóbbi a termékek visszavonása iránt előterjesztett keresetekre vonatkozik

44 Az együtt vizsgálandó első, második, harmadik és negyedik kérdésével, valamint ötödik kérdésével annyiban, amennyiben ez utóbbi a termékek visszavonása iránt előterjesztett keresetekre vonatkozik, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kérdezi, hogy ha egy erőfölényes helyzetben lévő vállalkozás, amely olyan SZNSZ jogosultja, amelynek kapcsán a szabványosító szervezet előtt kötelezettséget vállalt arra, hogy harmadik személyeknek FRAND-feltételek mellett ad hasznosítási engedélyt, ezen SZNSZ bitorlásának abbahagyására vagy az említett SZNSZ hasznosításával előállított termékek visszavonására kötelezés iránt szabadalombitorlási keresetet indít, akkor melyek azok a körülmények, amelyek mellett az ilyen keresetindítást az EUMSZ 102. cikkel ellentétes visszaélésszerű magatartásnak kell minősíteni.

45 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 102. cikk által tiltott, erőfölényes helyzettel való visszaélés olyan objektív fogalom, amely az erőfölényben lévő vállalkozás olyan magatartásaira vonatkozik, amelyek hatására – olyan piacon, ahol pontosan a szóban forgó vállalkozás jelenlétének következtében a verseny már meggyengült – a termékeknek és a szolgáltatásoknak a gazdasági szereplők által nyújtott teljesítésen alapuló rendes versenyét jellemző eszközöktől eltérő eszközökkel korlátozzák a piacon még létező versenyszint fenntartását vagy e verseny fejlődését (Hoffmann-La Roche kontra Bizottság ítélet, 85/76, EU:C:1979:36, 91. pont; AKZO kontra Bizottság ítélet, C-62/86, EU:C:1991:286, 69. pont; Tomra Systems és társai kontra Bizottság ítélet, C-549/10 P, EU:C:2012:221, 17. pont).

46 E tekintetben állandó ítélkezési gyakorlat, hogy a valamely szellemi tulajdonjoghoz kapcsolódó kizárólagos jog – vagyis az alapügyben a szabadalombitorlási kereset megindításához való jog – gyakorlása részét képezi a szellemi tulajdonjog jogosultját megillető előjogoknak, olyan értelemben, hogy az ilyen jog gyakorlása – még ha azt egy erőfölényes helyzetben lévő vállalkozás is teszi – önmagában nem minősülhet az ilyen erőfölénnyel való visszaélésnek (lásd ebben az értelemben: Volvo-ítélet, 238/87, EU:C:1988:477, 8. pont; RTE és ITP kontra Bizottság ítélet, C-241/91 P és C-242/91 P, EU:C:1995:98, 49. pont; IMS Health ítélet, C-418/01, EU:C:2004:257, 34. pont).

47 Ugyanakkor nem vitatott az sem, hogy a szellemi tulajdonjoghoz kapcsolódó kizárólagos jognak az e szellemi tulajdonjog jogosultja általi gyakorlása rendkívüli körülmények között az EUMSZ 102. cikk értelmében vett visszaélésszerű magatartásnak minősülhet (lásd ebben az értelemben: Volvo-ítélet, 238/87, EU:C:1988:477, 9. pont; RTE és ITP kontra Bizottság ítélet, C-241/91 P és C-242/91 P, EU:C:1995:98, 50. pont; IMS Health ítélet, C-418/01, EU:C:2004:257, 35. pont).

48 Mint azt azonban a főtanácsnok az indítványának 70. pontjában megjegyezte, hangsúlyozni kell, hogy az alapügynek olyan sajátosságai vannak, amelyek megkülönböztetik azt a jelen ítélet 46–47. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat alapjául szolgáló ügyektől.

49 Az alapügyre egyrészt az jellemző, mint azt a kérdést előterjesztő bíróság is megállapítja, hogy a szóban forgó szabadalom nélkülözhetetlen egy szabványosító szervezet által kidolgozott szabványhoz, ami a hasznosítását elengedhetetlenné teszi az azon szabványnak megfelelő termékek gyártását tervező minden versenytárs számára, amelyhez e szabadalom kapcsolódik.

50 E jellemző megkülönbözteti az SZNSZ-t azoktól a szabadalmaktól, amelyek nem nélkülözhetetlenek valamely szabványhoz, és amelyek rendes körülmények között lehetővé teszik a harmadik személyek számára, hogy a versengő termékeket az érintett szabadalomtól eltérve anélkül állítsák elő, hogy veszélyeztetnék a kérdéses termék alapvető funkcióit.

51 Másrészt, az alapügyet az teszi egyedivé, hogy a szóban forgó szabadalom csupán a jogosultja által az érintett szabványosító szervezet előtt arra vonatkozóan tett visszavonhatatlan kötelezettségvállalás ellenében szerzett SZNSZ jogállást, hogy kész FRAND-feltételek mellett hasznosítási engedélyeket adni, mint ez kitűnik a jelen ítélet 15–17. és 22. pontjából.

52 Jóllehet a szóban forgó nélkülözhetetlen szabadalom jogosultját megilleti az a jog, hogy abbahagyásra vagy a termékek visszavonására kötelezés iránti keresetet indítson, az a körülmény, hogy e szabadalom SZNSZ jogállást szerzett, azzal a hatással jár, hogy a jogosultja kizárhatja a versenytársai által gyártott ilyen termékek piaci megjelenését vagy a piacon maradását, ezáltal pedig e termékek gyártását magának tarthatja fenn.

53 E körülmények között, valamint tekintettel arra, hogy a hasznosítási engedélyek FRAND-feltételek melletti megadására irányuló kötelezettségvállalás jogos bizalmat keletkeztet a harmadik személyek részéről arra vonatkozóan, hogy az SZNSZ jogosultja ténylegesen ilyen feltételek mellett ad nekik hasznosítási engedélyeket, elvileg az EUMSZ 102. cikk értelmében vett visszaélésnek minősülhet az, ha az SZNSZ jogosultja megtagadja, hogy ilyen feltételek mellett hasznosítási engedélyt adjon.

54 A fentiekből következik, hogy a keletkeztetett jogos bizalomra tekintettel az ilyen megtagadás visszaélésszerű jellegét elvileg fel lehet hozni az abbahagyásra kötelezés vagy a termékek visszavonása iránti keresetekkel szemben. Ugyanakkor a szabadalom jogosultja az EUMSZ 102. cikk értelmében csak arra köteles, hogy FRAND-feltételek mellett adjon hasznosítási engedélyt. Az alapügy tárgyát képező jogvitában részt vevő felek között viszont nincs egyetértés abban, hogy a jelen ügyben mi az, amit a FRAND-feltételek megkövetelnek.

55 Ilyen esetben annak elkerülése érdekében, hogy az abbahagyásra vagy a termékek visszavonására kötelezés iránti keresetet visszaélésszerűnek lehessen minősíteni, az SZNSZ jogosultjának tiszteletben kell tartania az érintett érdekek közötti igazságos egyensúly biztosítására irányuló feltételeket.

56 E tekintetben megfelelően figyelembe kell venni a jelen ügy jogi és ténybeli körülményeinek sajátosságait (lásd ebben az értelemben: Post Danmark ítélet, C-209/10, EU:C:2012:172, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

57 Így figyelembe kell venni, hogy szükségképpen tiszteletben kell tartani a szellemi tulajdonjogokat, amit többek között a 2004/48 irányelv ír elő, amely a Charta 17. cikkének (2) bekezdésével összhangban a belső piacon a szellemi tulajdon magas szintű védelmének biztosítására irányuló számos jogi lehetőségről rendelkezik, valamint a hatékony bírói jogvédelemhez való, a Charta 47. cikkében biztosított jogot, amely különböző elemekből tevődik össze, amelyek közé tartozik a bírósághoz fordulás joga (lásd ebben az értelemben: Otis és társai ítélet, C-199/11, EU:C:2012:684, 48. pont).

58 A szellemi tulajdonjogok magas szintű védelmének e követelménye magában foglalja, hogy e jogok jogosultja főszabály szerint nem foszthető meg a kizárólagos jogainak tiszteletben tartását biztosító bírósági igényérvényesítés lehetőségétől, továbbá hogy e jogok hasznosítója – amennyiben nem ő a jogosult – főszabály szerint köteles bármilyen felhasználás előtt hasznosítási engedélyt szerezni.

59 Így, jóllehet az SZNSZ jogosultja által a szabványosító szervezet előtt vállalt, a hasznosítási engedélyek FRAND-feltételek melletti megadására vonatkozó visszavonhatatlan kötelezettségvállalás nem foszthatja meg lényegi tartalmuktól az e jogosult számára a Charta 17. cikkének (2) bekezdése és

47. cikke által biztosított jogokat, e kötelezettségvállalás igazolja, hogy a jogosultnak különleges követelményeket kelljen tiszteletben tartania akkor, amikor az állítólagos szabadalombitorlók ellen abbahagyásra vagy a termékek visszavonására kötelezés iránti keresetet indít.

60 Következésképpen valamely SZNSZ azon jogosultja, amely úgy véli, hogy ez az SZNSZ szabadalombitorlás tárgya, az EUMSZ 102. cikket megsértve jár el, amennyiben előzetes felszólítás és az állítólagos szabadalombitorlóval folytatott egyeztetés nélkül abbahagyásra vagy a termékek visszavonására kötelezés iránti keresetet indít ellene, még akkor is, ha az említett SZNSZ-t az állítólagos szabadalombitorló már hasznosította.

61 Így az ilyen keresetindítás előtt a szóban forgó SZNSZ jogosultjának feladata egyrészt, hogy figyelmeztesse az állítólagos szabadalombitorlót a vele szemben kifogásolt szabadalombitorlásra, megjelölve az SZNSZ-t, és kifejtve, hogy azt milyen módon bitorolták.

62 Mint azt ugyanis a főtanácsnok az indítványának 81. pontjában megjegyezte, az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló szabványt alkotó SZNSZ-ek jelentős számát figyelembe véve nem biztos, hogy az egyik ilyen SZNSZ bitorlója szükségszerűen tudja, hogy olyan szabadalom tartalmát hasznosítja, amely érvényes, és ugyanakkor egy szabványhoz nélkülözhetetlen.

63 Másrészt, miután az állítólagos szabadalombitorló kifejezte azt a szándékát, hogy FRAND-feltételek mellett licenciaszerződést kössön, a jogosult feladata, hogy a szabványosító szervezet előtt tett kötelezettségvállalással összhangban, FRAND-feltételek mellett konkrét és írásbeli licenciaajánlatot juttasson el e szabadalombitorlóhoz, megjelölve különösen a hasznosítási díjat és annak számítási módszerét.

64 Mint azt ugyanis a főtanácsnok az indítványának 86. pontjában megjegyezte, amennyiben valamely SZNSZ jogosultja a szabványosító szervezet előtt kötelezettséget vállalt arra, hogy FRAND-feltételek mellett hasznosítási engedélyeket adjon, akkor elvárható tőle, hogy ilyen ajánlatot tegyen. Ezenkívül egy nyilvános licencia-típusszerződés hiányában, valamint az egyéb versenytársakkal már megkötött licenciaszerződések nyilvánossága nélkül az SZNSZ jogosultja az állítólagos szabadalombitorlónál kedvezőbb helyzetben van annak vizsgálatához, hogy az ajánlata tiszteletben tartja-e a hátrányosmegkülönböztetés-mentesség feltételét.

65 Ezzel szemben az állítólagos szabadalombitorlónak gondosan, az adott tárgykörben elfogadott kereskedelmi szokásokkal összhangban és jóhiszeműen kell megfontolnia ezt az ajánlatot, amit objektív körülmények alapján kell meghatározni, különösen pedig mentesnek kell lennie minden halogató taktikától.

66 Amennyiben az állítólagos szabadalombitorló nem fogadja el a neki tett ajánlatot, csak akkor hivatkozhat az abbahagyásra vagy a termékek visszavonására kötelezés iránti kereset visszaélésszerű jellegére, ha az érintett SZNSZ jogosultjának rövid határidőn belül és írásban olyan konkrét ellenajánlatot tesz, amely megfelel a FRAND-feltételeknek.

67 Ezenkívül abban az esetben, ha az állítólagos szabadalombitorló az SZNSZ tartalmát már azt megelőzően hasznosítja, hogy licenciaszerződést kötnének, az ellenajánlata visszautasításának időpontjától kezdve az adott tárgykörben elfogadott kereskedelmi szokásokkal összhangban megfelelő biztosítékot kell nyújtania, például bankgarancia nyújtása vagy a szükséges összegek zárolása útján. E biztosíték számításának magában kell foglalnia különösen az SZNSZ múltbeli hasznosítási cselekményeinek számát, amelyekkel az állítólagos szabadalombitorlónak el kell tudnia számolni.

68 Másfelől, ha az állítólagos szabadalombitorló ellenajánlatát követően a részletekről nem sikerül FRAND-feltételek mellett megállapodást kötni, a feleknek közös megegyezéssel lehetőségük van azt kérni, hogy a hasznosítási díj összegét rövid határidőn belül eljárva független harmadik személy határozza meg.

69 Végül tekintettel egyrészt arra, hogy az alapügy tárgyát képező szabványt kidolgozóhoz hasonló szabványosítási szervezet a szabványosítási eljárás során nem vizsgálja sem a szabadalmak érvényességét, sem pedig az azokon alapuló szabványhoz való nélkülözhetetlenségét, másrészt pedig a hatékony bírói jogvédelemhez való, a Charta 47. cikkében biztosított jogra, az állítólagos szabadalombitorlóval szemben nem kifogásolható akár az, hogy a hasznosítási engedélyek megadására irányuló tárgyalásokkal párhuzamosan vitatja e szabadalmak érvényességét és/vagy az azokon alapuló szabványhoz való nélkülözhetetlenségét és/vagy a tényleges hasznosításukat, akár pedig az, hogy ennek lehetőségét a jövőre nézve fenntartja magának.

70 A kérdést előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni, hogy a fenti kritériumok a jelen ügyben teljesülnek-e, amennyiben azok a szóban forgó körülmények alapján relevánsak az alapügy tárgyát képező jogvita elbírálása szempontjából.

71 Az eddigi megfontolások összességéből következik, hogy az első, második, harmadik és negyedik kérdésre, valamint az ötödik kérdésre annyiban, amennyiben ez utóbbi a termékek visszavonása iránt előterjesztett keresetekre vonatkozik, azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 102. cikket akként kell értelmezni, hogy valamely SZNSZ azon jogosultja, amely egy szabványosító szervezet előtt visszavonhatatlan kötelezettséget vállalt arra, hogy harmadik személyeknek FRAND-feltételek mellett ad hasznosítási engedélyt, e cikk értelmében nem él vissza az erőfölényes helyzetével azáltal, hogy szabadalombitorlási keresetet indít a szabadalma megsértésének abbahagyására vagy az e szabadalom felhasználásával előállított termékek visszavonására kötelezés iránt, amennyiben:

– az említett kereset megindítását megelőzően egyrészt figyelmeztette az állítólagos szabadalombitorlót a vele szemben kifogásolt szabadalombitorlásra, megjelölve az említett szabadalmat, és kifejtve, hogy azt milyen módon bitorolták, másrészt pedig, miután az állítólagos szabadalombitorló kifejezte azt a szándékát, hogy FRAND-feltételek mellett licenciaszerződést kössön, ilyen feltételek mellett konkrét és írásbeli licenciaajánlatot juttatott el e szabadalombitorlóhoz, megjelölve különösen a hasznosítási díjat és annak számítási módszerét, valamint

– a szóban forgó szabadalmat továbbra is hasznosító szabadalombitorló elmulasztja gondosan, az adott tárgykörben elfogadott kereskedelmi szokásokkal összhangban és jóhiszeműen megfontolni ezt az ajánlatot, amit objektív körülmények alapján kell meghatározni, különösen pedig mentesnek kell lennie minden halogató taktikától.

Az ötödik kérdésről, amennyiben az az elszámolásra vonatkozó adatok szolgáltatása, illetve kártérítés megítélése iránt előterjesztett keresetekre vonatkozik

72 A kérdést előterjesztő bíróság az ötödik kérdésével a – mennyiben az az elszámolásra vonatkozó adatok szolgáltatása, illetve kártérítés megítélése iránt előterjesztett keresetekre vonatkozik – lényegében azt kérdezi, hogy az EUMSZ 102. cikket akként kell-e értelmezni, hogy az egy erőfölényes helyzetben lévő és olyan SZNSZ jogosultjának minősülő vállalkozással szemben, amelynek kapcsán e vállalkozás a szabványosító szervezet előtt kötelezettséget vállalt arra, hogy harmadik személyeknek FRAND-feltételek mellett ad hasznosítási engedélyt, megtiltja az SZNSZ-ének állítólagos szabadalombitorlója elleni olyan szabadalombitorlási kereset előterjesztését, amely az ezen SZNSZ múltbeli hasznosítási cselekményeivel való elszámolásra vonatkozó adatok szolgáltatására, illetve ezen cselekmények címén kártérítés megítélésére irányul.

73 Mint az a jelen ítélet 52. és 53. pontjából kitűnik, ha valamely SZNSZ jogosultja a szellemi tulajdonjogát abbahagyásra vagy a termékek visszavonására kötelezés iránti keresetek útján gyakorolja, az az alapügyben vizsgáltakhoz hasonló körülmények között visszaélésszerűnek minősülhet, mivel az ilyen keresetek kizárhatják a versenytársak által gyártott, a szóban forgó szabványnak megfelelő termékek piaci megjelenését vagy a piacon maradását.

74 Márpedig az SZNSZ jogosultja által előterjesztett azon szabadalombitorlási kereseteknek, amelyek tárgya akár az ezen SZNSZ múltbeli hasznosítási cselekményeivel való elszámolásra vonatkozó adatok szolgáltatása, akár pedig ezen cselekmények címén kártérítés megítélése, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban foglalt ismertetésük alapján nincs közvetlen következményük a versenytársak által gyártott, a szóban forgó szabványnak megfelelő termékek piaci megjelenésére vagy a piacon maradására.

75 Következésképpen az alapügyben vizsgáltakhoz hasonló körülmények között az ilyen típusú keresetek nem tekinthetők az EUMSZ 102. cikk értelmében visszaélésszerűeknek.

76 Az eddigi megfontolásokra tekintettel az ötödik kérdésre, amennyiben az az elszámolásra vonatkozó adatok szolgáltatása, illetve kártérítés megítélése iránt előterjesztett keresetekre vonatkozik, azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 102. cikket akként kell értelmezni, hogy az az alapügyben vizsgáltakhoz hasonló körülmények között egy erőfölényes helyzetben lévő, és olyan SZNSZ jogosultjának minősülő vállalkozással szemben, amelynek kapcsán e vállalkozás a szabványosító szervezet előtt kötelezettséget vállalt arra, hogy FRAND-feltételek mellett ad hasznosítási engedélyt, nem tiltja meg az SZNSZ-ének állítólagos szabadalombitorlója elleni olyan szabadalombitorlási kereset előterjesztését, amely az ezen SZNSZ múltbeli hasznosítási cselekményeivel való elszámolásra vonatkozó adatok szolgáltatására, illetve ezen cselekmények címén kártérítés megítélésére irányul.

A költségekről

77 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

1) Az EUMSZ 102. cikket akként kell értelmezni, hogy valamely szabványosító szervezet által kidolgozott szabványhoz nélkülözhetetlen szabadalom azon jogosultja, amely e szervezet előtt visszavonhatatlan kötelezettséget vállalt arra, hogy harmadik személyeknek tisztességes, ésszerű és hátrányosmegkülönböztetés-mentes, „FRAND” („fair, reasonable and non-discriminatory”) feltételek mellett ad hasznosítási engedélyt, e cikk értelmében nem él vissza az erőfölényes helyzetével azáltal, hogy szabadalombitorlási keresetet indít a szabadalma megsértésének abbahagyására vagy az e szabadalom felhasználásával előállított termékek visszavonására kötelezés iránt, amennyiben:

– **az említett kereset megindítását megelőzően egyrészt figyelmeztette az állítólagos szabadalombitorlót a vele szemben kifogásolt szabadalombitorlásra, megjelölve az említett szabadalmat, és kifejtve, hogy azt milyen módon bitorolták, másrészt pedig, miután az állítólagos szabadalombitorló kifejezte azt a szándékát, hogy FRAND-feltételek mellett licenciaszerződést kössön, ilyen feltételek mellett konkrét és írásbeli licenciaajánlatot juttatott el e szabadalombitorlóhoz, megjelölve különösen a hasznosítási díjat és annak számítási módszerét, valamint**

– **a szóban forgó szabadalmat továbbra is hasznosító szabadalombitorló elmulasztja gondosan, az adott tárgykörben elfogadott kereskedelmi szokásokkal összhangban és jóhiszeműen megfontolni ezt az ajánlatot, amit objektív körülmények alapján kell meghatározni, különösen pedig mentesnek kell lennie minden halogató taktikától.**

2) Az EUMSZ 102. cikket akként kell értelmezni, hogy az az alapügyben vizsgáltakhoz hasonló körülmények között egy erőfölényes helyzetben lévő és valamely szabványosító szervezet által kidolgozott szabványhoz nélkülözhetetlen olyan szabadalom jogosultjának minősülő vállalkozással szemben, amelynek kapcsán e vállalkozás e szervezet előtt kötelezettséget vállalt arra, hogy FRAND-feltételek mellett ad hasznosítási engedélyt, nem tiltja meg a szabadalmának állítólagos bitorlója elleni olyan szabadalombitorlási kereset előterjesztését, amely az e szabadalom múltbeli hasznosítási cselekményeivel való elszámolásra vonatkozó adatok szolgáltatására, illetve ezen cselekmények címén kártérítés megítélésére irányul.

Aláírások